

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH
TẬP 173

PHÁP DIỄN THIÊN SƯ
NGŨ LỤC

SỐ 1995
(QUYỂN THƯỢNG - TRUNG & HẠ)

HỘI VĂN HÓA GIÁO DỤC
LINH SƠN ĐÀI BẮC XUẤT BẢN

SỐ 1995

PHÁP DIỄN THIỀN SƯ NGŨ LỤC

*Thư Châu Bạch Vân sơn Hải Hội
Hòa thượng sơ trụ Tít Điện sơn Ngũ Lục.
Tham học Tài Lương biên soạn*

QUYỀN THƯỢNG

Ngày khai đường Sư nhận sơ dạy chúng rằng:

Bình theo ấn chuyển, tiếng theo phù hiệu thi hành, xin đối tôn quan, biểu lộ rõ ràng. Tuyên sơ xong, Sư chỉ Pháp tòa nói: “Tòa Đại bảo hoa vương này từ sáng đến tối, cùng đứng cùng ngồi với người. Mọi người có thấy không? Nếu thấy càng không lên cao, còn nếu không thấy thì đừng nói ngày nay ta lừa dối ông.

Sư thượng đường niêm hương: Cây hương này trước hết là vị Kim Thượng Hoàng Đế.

Phục nguyện: Thường ở cung phụng lâu rồng hưng thịnh lâu dài.

Lại niêm hương: Cây hương này phụng vì quan liêu châu huyện. Lại nguyện là tôi trung hiếu thanh bạch, mãi mãi xứng đáng làm cha mẹ của muôn dân, là ngoại hộ kỷ cương lâu dài.

Lại niêm hương: Cây hương này đã đến lâu rồi, vân du trên biển hơn mười năm, tìm kiếm kẻ oán thù, chưa từng gặp. Mới đến Long Thư quả nhiên gặp người này, tâm mới nổi nóng giận. Ngày nay đối đại chúng đào tuyết cần đến đốt đi. Vì ta thấy ở với Hòa thượng Bạch Vân Thủ Đoạn theo giáo xông trời nung đất, mặc tình xuyên qua Thái Châu, có lỗ mũi biện lấy.

Hòa thượng Long Môn bạch chùy nói: “Những vị kiệt xuất trong pháp hội nên quán Đệ nhất nghĩa”.

Hai mươi tám vị Tổ Ấn Độ sáu vị Tổ Trung Hoa dưới đó lập Tông phong. Một đại tạng giáo mây trắng ngàn vạn dặm, Am thất Đạt Ma, Tỳ-la-đồ khấu, đang ở trong mộng. Ngàn Phật ra đời, lời mê chưa tỏ. Văn Thù, Phổ Hiền bày vẽ lăm việc. Cho nên nói: Giả sử nơi lời chưa nói mà lãnh hội được thì cũng là kẻ si mê ngu độn, cho dù vừa xem qua câu văn mà tinh thông nghĩa lý cũng chưa khỏi nơi nơi sinh ra kiến giải cuồng loạn. Nếu đem định cương giới, nói gì trước pháp đường cỏ sâu một trượng. Đến nỗi phàm thánh dứt con đường chim không bay qua, thiên hạ nấp tảng không chỗ thở ra. Trong chúng chớ có cam chịu như thế.

Khi ấy có vị Tăng hỏi: Hoa ưu đàm hiện phương tiện môn khai, Triều Tể lâm diên làm sao cử xướng?

Sư nói: Hôm nay trời quang tạnh.

- Mặt trời lên cao trên không, gió mát khắp nơi.

- Giảm bớt được cái Ngã bao nhiêu?

Hỏi: Thế nào là cảnh trong người?

“Bảo các lãng không kim đặc hưởng

Quái tùng ối hiểm dã viên đề”

(Tiếng chuông vàng ở lãng không, bảo các

Hiểm nguy tùng lạ vượt rừng kêu)

- Thế nào là người trong cảnh?

- Mũi thẳng mắt ngang.

Sư nói tiếp: Còn có ai hỏi không? Nếu không, Song Tuyền ngày nay hưởng đến đệ nhị nghĩa môn, phóng một đường cùng các người gặp nhau trên một phương pháp dạy người. Phải cần Thích Ca. Di Lặc thuyết pháp rất hay. Văn thù, Phổ Hiền Quán Âm, Thế Chí mỗi người chiếm cứ một phương, trợ giúp Phật hoàng dương đều làm việc này kham nhiệm khí lượng. Song Tuyền không khỏi vào một phần. Cùng nói nhà đông nắm chuỗi dài, nhà Tây nắm chuỗi ngắn, theo mùa Xuân ánh sáng rực rỡ, mùa Thu cây lá rụng, mùa Đông băng mỏng, vì sao như vậy. Cần phải mọi người thuận thời giữ gìn yêu thích (tạ từ không ghi).

Sư giơ gậy lên nói: Cổ nhân nói: Giơ lên thì trời xoay đất chuyển, thả xuống thì cỏ rạp theo gió, Tứ Diện tức không như vậy. Nêu lên đại triệt ngộ, cởi mở thì vải gấm thêm hoa. Thử nghĩ: Còn có người ở không? Im lặng hồi lâu Sư nói:

“Lai niên cánh hữu tân điều tại.

Não loạn Xuân phong tốt vi lại”.

(Năm tới còn có điều mới, não loạn gió xuân chưa từng thôi).

Sư ở núi Bạch Vân nhận thiệp đưa lên dạy chúng: Đại Chúng! Lãnh hội được gì? Mai một tông phong, phạm tội không nhỏ. May có thấy thành công án, xin Duy na đối chúng tuyên đọc. Tuyên đọc thiệp xong, nhận pháp y đưa lên nói: Đã là núi Đại Dữu nâng không lên, vì sao lại ở đây. Thử nói: Ở chỗ này đúng hay ở chỗ kia đúng?

Bền nói: Mang bình tự uống nước mát mẽ, lại mặc cà sa làm chủ nhân. Sư chỉ Pháp tòa nói: Voi trở lại bước Sư tử. Nhà nông nhìn hai lông mày châu lại. Tuy nhiên, việc đến như thế thì khó chối từ, nhưng có đường có thể lên, hơn nữa bậc cao nhân cũng đi. Nói xong Sư liền thượng đường.

Tăng hỏi: Thiên chẳng phải ý nói dứt bật công huân (tích lũy công đức). Một câu chuyển thân là thế nào?

Sư nói: Đại chúng thấy ông.

Người học hỏi: Biết Hòa thượng có cơ phong này.

Sư nói: Xà-lê độc đáo.

Người học nói: Ngày nay lại thành thạo.

Sư nói: Bưng lên không thành rỗng.

Người học hỏi: Sa trường chiến đấu lâu đến hôm nay doanh toại nói không can hệ đến công huân là như thế nào?

- Rắn lớn còn tự có thể nép trắng là gì?

Tăng hỏi: “Kim thốc quán điều tăng bách chiến.

Thiết tiên đa lực hận vô thù”.

(Mũi nhọn (bằng vàng) quen điệu từng trăm trận. Roi sắt nhiều lực hận không thù).

Sư nói: Biết anh không phải răng vàng đâu biết nắm cung bắn Uất Trì.

- Mắt thấy không bằng tay chạm.

- Tân trưởng lão bị thua.

- Miệng là cửa họa.

Sư thở dài nói: “Thu phong táp táp ngọc lộ thù châu

Thủy bích sơn thanh cung thiên táo”

(Gió thu xào xạc ngọc lộ châu rơi. Nước trong núi xanh sâu ngâm ve rên rỉ).

- Cửa viên thông mở rộng.

- Văn Thù, Phổ Hiền xuyên qua mũi các ông.

- Chính là các ông có mặt ky đi.

Lại nói: Chư Phật không ra đời, bốn mươi chín năm thuyết pháp chưa rõ nói gì? Thiếu Lâm có diệu quyết, tai hại đến con cháu, đến nay

không biện giải được, còn nói diệu quyết làm gì? nếu ai biết đương xứ Tổ Phật liền siêu việt. Nhưng siêu việt và chưa siêu việt hãy gác qua một bên. Các ông nói: Phật Tổ nay ở chỗ nào? Nếu không có người nói được thì Sơn tăng này không tiếc lời nói và bất chấp bị trừng phạt, sẽ nói toạc ra cho các ông biết. Nói xong Sư gõ vào sàng thiền một cái rồi xuống tòa.

“Tiểu Tham”

Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

Thức ngon từ miệng vào.

Sư bèn nêu: Đức Sơn dạy chúng:

- Đêm nay không ai đáp, không ai hỏi thì cho ăn ba mươi gậy.

Trong chúng người đáp rất nhiều, người hiểu cũng không ít.

Hãy nói chỗ nào thấy Đức Sơn? Có kẻ nào không đoái tính mạng, thử ra nói xem! Nếu không, Sơn tăng vì đại chúng gặp Đức Sơn. Đợi Đức Sơn nói: “Đêm nay không người hỏi đáp, thì cho ăn ba mươi gậy” Ta chỉ nói: “Ta không hỏi, gậy cũng không ăn. Thử hỏi có khế hợp với lão Đức Sơn không? Đến trong đây cần có kẻ này mới được. Huống gì Pháp Diễn du phương hơn mười năm, long đong trên biển tham tằm dệt kiến nhiều vị tôn túc, tự cho là đã xong”.

Sau đó đến dưới cửa Bạch Vân cần bẻ một cái bánh bao nhân bằng sắt, thì được trăm mùi đầy đủ. Thử nói: Một câu Nhân bánh là gì?

Sư bèn nói: Hoa mào gà nở đẹp thu sớm, người nào nhuộm sợi tơ tím, có khi gió động liên hồi như đến trước tháp tranh đấu không ngừng.

Ngày vào viện: Sư thượng đường, Tăng hỏi: Mang cung lãnh chúng, Tổ lệnh được thi hành thì mười phương khoáng đảng, ý Sư thế nào?

*“Thu phong xuy vị Thủy
Lạc diệp mãn Trường An”
(Gió Thu thổi sông vị Thủy
Lá rụng khắp Trường An).*

Người học hỏi:

*“Tứ diện vô môn sơn nhạc tú
Kim triều thả đắc chủ nhân quy”
(Tứ Diện không cửa núi cao đẹp.
Ngày nay lại được chủ nhân về.)*

Sư nói: Ông nói con đường ngộ nhập ở chỗ nào?

Người học hỏi: Vì sao đối diện không biết nhau?

Sư nói: Thật may mắn đến?

Bèn nêu Tổ Sư nói:

“Ta xưa nay ở đất này.

Truyền pháp cứu mê tình”.

Một hoa nở năm cánh

Kết quả tự nhiên thanh.

Đại Ma Đại Sư tin chân bước, tin miệng nói. Đời sau con cháu thành nhiều suy tính, cần hiểu chỗ kết quả có hoa nở không? Lê Trịnh châu, táo Thanh châu, vạn vật chẳng qua xuất xứ tốt.

Sư thượng đường, nêu Cổ nhân nói: “Nếu có một người phát chân về nguồn, thì mười phương hư không đều mất hết”.

Song Tuyên thì không như vậy. Nếu có một người phát chân về nguồn mười phương hư không, thì chợt lãnh ngộ thiền pháp.

Đến Hưng Hóa, Sư thượng đường, Tăng hỏi: Khi Hòa thượng chưa rời Tứ Diện thì thế nào?

- Ngồi ở trong nhà.

- Sau khi rời Tứ Diện thì thế nào?

Đi giết Xà-lê.

Sư bèn nêu kệ tụng của Pháp Nhãn rằng:

“Sơn thủy quân cư hảo thành hoàng

Ngã diệc luận tinh văn chung giốc hưởng

Nhàn đối bạch vân truân”.

(Núi sông Tổ tiên ở thành hoàng tốt. Ta cũng luận bàn yên tĩnh nghe giốc hưởng tiếng chuông, đối đèn đám mây trắng).

Đại chúng: Pháp Nhãn tuy không nắm bắt mây mù khổ nổi gió mát khắp đất, Tứ Diện ngày nay thử nắm tay Pháp Nhãn cùng đi, lắng nghe âm hưởng tiếng chuông, lại không phải đối với đám mây trắng, lại không phải là sắc, chẳng phải thanh sắc thì thương lượng như thế nào?

Bèn nói:

“Động lý vô vân biệt hữu thiên

Đào hoa tự cảm liễu như yên

Tiên gia bất giải luận Đông Hạ

Thạch lam tùng khô bất ký niên”.

(Trong động không mây riêng có trời, hoa đào như gấm, liễu tự khói, tiên gia không biết bàn đông hạ. Đá lan tùng khô không nhớ năm).

Sư thượng đường nói: Trên trời không Di Lạc, dưới đất không Di

Lặc đứng giữa ngã tư đường bị người gọi là giặc, rồi xuống tòa.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Tư Diện không cừ gò núi đẹp, thời tiết trong đó nếu là phân.

Sư nói: Về đông anh phải cẩn thận, khắp nơi mầm chồi mọc.
- Xuân đi thu đến việc vẫn như cũ.

Mới sờ viên đạn, lại lấy phải kim cương, Sư bèn nêu: “Cổ Nhân nói: Nếu nói với ông tức đở lưỡi của ta, nếu ta không nói với ông tức là miệng ta câm. Thử nghĩ còn có người ở không? Tư Diện có khi suy nghĩ ông nuốt đi thì chiếc răng cửa làm trở ngại. Nghĩ là ông nhả ra rồi, lại vì yết hầu nhỏ. Thử nghĩ: Còn có người nào ở không.

Bèn nói: Tư Diện xưa nay thuận theo Liễu Hạ Huệ.

Năm đó Sư thượng đường nói: Nguyên chánh thay đổi vạn vật đều mới, nêu cả đại thiên sa giới đều đến chỉ ở một hạt bụi. Dứt lời Sư xòe tay nói: Là mới hay cũ, có người nào ra nói thử xem! Nếu không Tư Diện hãy đi truyền bá thế đế”. Sư bèn vòng tay nói: Thảng tư vẫn còn lạnh. Cứ nghĩ thử tòa đại chúng ghé vào các tri Sự, tôn thể đi ở trên muôn phước.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Không hỏi ngàn núi sắc lạnh tức chỉ hỏi việc giọt mưa hoa núi thế nào?

Sư nói: Ngày nay cũng tương tự.

Người học hỏi: Một câu vượt ngoài ngàn Thánh, ngàn núi dứt đoạn muôn lớp cửa ải.

Một giọt rơi chỗ nào?

- Lầm

Sư nói: Lầm

- Sai lầm

Sư liền đánh và nói: Âm nhạc vang rền, chim hót riu rít, giai nhân má hồng, công tử phong lưu, nhất nhất vì các công. Phát thượng thượng cơ khai chánh nhãn, nếu hưởng đến trong đây nêu được, thì đầu đà sắc vàng không có chỗ dung thân. Nếu không hiểu, ăn cháo ăn cơm cho ông đại triệt đại ngộ.

Bạch chúng quyên góp. Sư thượng đường nói:

Ngày mai đơn thương độc mã (một người một ngựa), vì nước mà xuất chinh.

Ngày đắc thắng thu đao kiếm trở về, đầy đường ca dao. Đại chúng! Như thế nào là một khúc ca dao. Bèn hát: “La la li, la la li”.

- Có người họa được không?

Hồi lâu Sư nói:

Uyên ương thêu rồi anh xem, chớ đem kim vàng cho người. Đêm hàn thực Tiểu tham (trước thanh minh một ngày) Tăng hỏi:

Quần mê khát lâu đợi mưa lên núi, cỏ hương thượng thỉnh Sư phương tiện?

- Không khỏi vào núi một hồi.
- Thế thì bước chân lên đất thật đi!
- Tay không trở về.
- Nếu là bên kia vẫn không đích đáng?
- Ít gặp tri âm.
- Tạ ơn Sư chứng minh.
- Việc tri âm là như thế?

Tăng vẽ một đường.

Sư nói: Lại bị gió thổi trong điệu khác.

Luôn luôn đi theo ngoài miệng của người khác.

- Là ai?

*“Lý bạch đào hồng thanh sơn thủy lục
Vân hoành đồng khẩu nguyệt kiêu trường không”
(Lý trắng, đào hồng, núi xanh, nước biếc.
Mây vắt ngang cửa động trăng sáng từng không).*

Nếu đến được chỗ này. Pháp Nhãn nói: “Trăng sáng nhà tối lạnh, các vì sao vây quanh mặt trăng, lại phải ngói vỡ băng tan.

Thần Quốc Sư nói: Đỉnh núi thông huyền không phải nhân gian.

Ngoài tâm không pháp, núi xanh đầy mắt, cũng phải trăm tạp toái sao hết đại địa càn khôn không tiêu một nắm. Tuy nhiên như vậy việc không như xưa, đêm nay hãy cởi mở một phen đi.

Sư thượng đường nói: Lương Võ Đế hỏi Đạt Ma: “Thế nào là Thánh đế đệ nhất nghĩa”

Đạt-ma đáp: Rỗng rang vô thánh.

Lương Võ Đế hỏi: Người đối diện Trẫm là ai?

Đạt-ma đáp: Không biết.

Lại Tăng hỏi Lục Tổ: Ý chỉ Hoàng Mai người nào được?

Tổ đáp: Người hiểu Phật pháp được.

Tăng hỏi: Hòa thượng có được không?

Tổ đáp: Không được.

Tăng hỏi: Vì sao Hòa thượng không được?

Tổ đáp: Ta không hiểu Phật pháp.

Sư nói: Đại Tiểu Đại Tổ Sư hỏi lại là không biết không hiểu. Vì sao lại con cháu khắp nơi.

Bèn nói: Một người huyền hư, vạn người truyền thật.

Tiểu tham.

Tăng hỏi: Thí chủ xa đến trượng thất, thỉnh Sư một câu lợi ích cho người.

Sư nói: Dạy người khắp thiên hạ thành Phật đi.

Người học hỏi: Khách trong lớp bụi dăng dặc, không dối đi vào núi đi.

Sư nói: Trung gian có chúng sinh ở.

Tăng bèn hét.

Sư nói: Hãy nói là Phật hay chúng sinh?

Tăng nói: Tứ Diện mắt khó lừa.

Sư hỏi: Ông thấy Tứ Diện chỗ nào?

Tăng phát tay áo trở về trong chúng.

Sư nói: Tác gia.

Bèn nói: Đây miệng nói được tức không biết có, biết có lại nói không được. Thử hỏi lỗi chỗ nào? Sẽ thành núi cao chín nhận, chẳng tiếc một ky đất...

Sư thượng đường nêu: Vân Môn nói pháp: Cổ Phật và cột trụ giao nhau, là cơ thứ mấy?

Đáp thay: Núi nam nổi mây, núi bắc mưa.

Sư nói: Đại Tiểu Vân Môn Đại Sư té ra nhát gan.

Tứ Diện nói:

- Cổ Phật và cột trụ giao nhau là cơ thứ mấy?

Hồi lâu Sư lại nói: Câu nói này da mặt dày ba tấc, nói ra thành không khiếm tổn, giống như gậy Lâm Tế một ngày đánh ba hèo, người nào xuống tay được?

- Tuy tội lỗi đầy trời vẫn tha thứ.

Kiết hạ thượng đường, Tăng hỏi: Ngũ Thiên kiết giới quy định phân phó sấp ong cho người, không biết Song Tuyên dạy chúng thế nào?

Sư nói: Chân không bước lên đất, bèn nói: Kiết hạ không thể cúng dường đại chúng, làm một nhà an nghỉ coi sóc mọi người.

Sư bèn đưa tay nói: La la Chiêu, La la diêu, La la tống chớ lạ việc thông suốt.

Phục duy “Trân trọng”.

Sư thượng đường nói: Trong hai mươi một ngày tư duy việc như thế. Ông già Thích Ca nửa đêm vượt thành thẳng đến Tuyết Sơn sớm đã bày vẽ không ít việc này. Rồi lại tư duy cái gì? Nói xong Sư xuống

tòa.

Sư thượng đường nêu: Dực Sơn đã lâu không thượng đường, Chủ Sư thưa rằng: Đại chúng từ lâu muốn Hòa thượng chỉ dạy.

Dực Sơn bảo: Hãy đánh trống lên. Đại chúng vừa tụ tập, Dực Sơn liền trở về phương trượng.

Chủ Sư nói: Hòa thượng chấp nhận thuyết pháp cho đại chúng vì sao không nói một lời?

Dực Sơn nói: Kinh có Kinh Sư, luận có Luận Sư, sao con trách lão tăng.

Sư nói: Tuy nhiên lấy mình ngăn người, khổ nỗi giặc trong thân đã lộ, mọi người muốn biết Dực Sơn không?

Nhàn cầm kinh đứng dựa gốc tùng, cười hỏi: Khách từ đâu đến. Sư thượng đường nêu: Tăng hỏi Động Sơn: “Thế nào là mắt thiện tri thức”?

Động Sơn nói: Giấy gồm không dầu.

Sư nói: Lão hớn Động Sơn không phải là không tiết kiệm quá.

Bồng có người hỏi Tứ Diện: Thế nào là mắt thiện tri thức? Chỉ đến y nói mù loà. Vì sao lại phải tương xứng.

Bèn nói:

*“Chỉ niên vô du dã đại kỳ
Bất kham niêm xuyết hữu thùy tri
Hồi thân khước tức lai thời lộ
Nguyệt hạ đằng đằng tín cước quy”.*

(Giấy quyển không dầu, cũng rất lạ, không kham dẫn dụ có ai biết, quay lại con đường lúc trước, tin trở về tự tại dưới trăng).

Sư thượng đường nêu: Trong kinh giáo nói: Nếu nói Như Lai có thuyết pháp tức là phỉ báng Như Lai. Chỉ như một đại Tạng giáo chỗ nào được đến.

Nếu nói Như Lai không nói năm ngàn bốn trăm mười tám quyển thì thiếu sót chỗ nào? Đến đây phải là người nào mới được, có hiểu không chớ phỉ báng Tứ Diện.

Sư thượng đường nêu: Tăng hỏi Đầu tử: Thế nào là mười thân của Điều Ngự? Xuống giường thiền đứng.

Hoặc có người hỏi Tứ Diện: Thế nào là mười thân của Điều Ngự

Lão Tăng cũng xuống giường đứng vì sao lại theo hình dáng về con mèo, đợi ta suy tính xong, liền nói cho ông nghe.

Sư thượng đường nêu: Dực Sơn hỏi Thạch Đầu? Ba thừa mười hai phần giáo tôi biết lỡ mờ, được nghe Nam phương chỉ thẳng lòng

người thấy tánh thành Phật, tôi thật chưa rõ. Xin Sư chỉ dạy.

Thạch Đầu nói: Như thế, không như thế, đều không được.

Ngày nọ, Sơn tăng ở trong chúng nghe huynh đệ bàn nhau nói, tức tâm tức Phật cũng không được, không tức tâm tức Phật cũng không được. Nếu nói thế sao dám xưng là Thiên khách. Sao không biết Thạch Đầu văn võ đầy đủ, thao lược vẹn toàn. Nếu là chỗ thấy của Tứ Diện cũng phải mọi người cùng biết, chỉ thấy sóng nổi lên, không thấy long cung trong biển.

Sư thượng đường nói: Ba đời Chư Phật trong từ xa đánh lể. Sáu đời Tổ Sư mở miệng không được. Tứ Diện (Pháp Diễn) tôi hôm nay tạm dùng phương tiện để ví dụ. Thử nói: Là cái gì? Một hai ba bốn năm. Đánh trống qua cửa nhà sấm (nguyên văn: Lôi Môn (thành cối Kê) khoa bố cổ) đối nói tương quân Lý Quảng bắn con cọp đá ở Lam Điền.

Sư thượng đường nói: “Chân như, phàm thánh đều là chiêm bao. Phật và chúng sinh là nói thêm, hoặc có người nói. Bàn Sơn hả! Chỉ nói với y:

*“Bất nhân tử mạch hoa khai tảo
Tranh đắc hoàng oanh hạ liễu điều”
(Không nhờ hoa tím bên bờ nở
Đâu được hoàng oanh dưới cây liễu).*

Nếu hỏi đạo với lão Tứ Diện hả! Tự nói:

“Kính bạc đang tĩnh lặng”.

* Sư thượng đường nói: “Trời giữa mùa Đông rất lạnh Phục duy: Thượng Tọa, đại chúng sinh hoạt được muôn phước. Kỳ phùng địch thủ” Sư xuống tòa.

* Sư thượng đường nói: “Có một lão tăng nói giống như các ông. Thứ nhất không được nêu sai lầm”. Sư liền xuống tòa.

Sư thượng đường nói: Ban đêm là năm ngoái, sáng ngày là năm này. Đều là ngày tầm thường, thế nhân sinh dị kiến, không hiểu chạy theo căn nguyên, chỉ biết cắm đầu vào văn tự vụn vặt, mới củ chỉ như nay.

Cẩn thận phân rõ xem. Nếu cũng lại bàn luận, thời Tần chuông nung khoan.

Chư viện trưởng lão vào núi: Sư thượng đường nói: Vào cửa Lâm Tế liền bị hét, là tiếng khua bát. Vào cửa Đức Sơn liền bị đánh, cũng là bày vẽ lấm việc Vân Môn Tam Cú, Tào Động Ngụ Vị cũng là mở to mắt mà mộng.

Nước thanh bình mới quý con trẻ con nhà giàu kiêu căng.

Đến Long Môn, Sư thượng đường nói: Có lưỡi mới hoạt bát sao? Không có miệng đâu phải câm, Khi triết ngộ vận dụng không chướng ngại, thật là phong lưu nho nhã. Nói xong Sư xuống tòa.

Đến Hải Hội, Sư thượng đường nói: Người Bạch Vân trong núi Bạch Vân, chỉ định biên cương, không hàn lại chỗ nứt, không hàn lại chỗ nứt biết giá bao nhiêu, không có biết giá phải không?

Bèn nói: Một, hai, ba, bốn, năm.

Đến Hưng Hóa Sư thượng đường nói:

*“Thế Sự nhiều như ma
Không môn lộ chuyển xa
Thanh tùng lâm hạ khách
Kỷ cá đắc quy gia
Cộng xướng Hồ già khúc
Phân khai ngũ điệp hoa
Hạnh phùng chư đạo hữu
Đồng thượng bạch ngưu xa”.*

(Thế Sự nhiều như mè đường không môn chuyển xa, khách dưới rừng tùng xanh, mấy ai được về nhà, cùng xướng khúc Hồ già, Hoa nở thành năm cánh hân hạnh gặp các đạo hữu đồng lên xe trâu trắng).

Đại chúng! Xe ở đây, con trâu ở chỗ nào, cỏ thơm qua đầu tìm không thấy, đêm đến vẫn là ngủ trong cỏ lau. Sư xuống tòa.

Trưởng Lão Cam Lộ Tư đem việc Sư ở nói:

Thư châu quản biên giới, té ra có giặc cỏ.

Sư nói: Hòa thượng cũng cần đề phòng.

Tư suy nghĩ, Sư bèn đẩy ra.

Sư thượng đường nói: Tổ Sư nói: Lá rụng về cội thời không miệng.

Tổ Sư nói như thế còn thiếu ngộ.

Bèn xuống tòa.

Sư thượng đường tăng hỏi: Ý Tổ, Ý giáo là đồng hay khác?

- Người nghèo trí kém, ngựa ốm lông dài.

Bèn nói:

Tổ Sư nói không hay, mắt Phật nhìn không thấy.

Tâm lão bà của Tứ Diện, làm thông một đường cho anh, bèn xuống tòa. Sư thượng đường nói: Khí xuân vừa lạnh vừa ấm, mây xuân vừa quyện vừa tan, dẫn được lão tử Thiều Dương, đâm kim vào mắt cá.

Bèn nói: Làm

Tạ chủ Sự, Sư thượng đường, tăng hỏi: Vương Tác Tiên-đà-bà thì thế nào?

- Đại triệt đại ngộ.
- Thế nào là Vương Tác Tiên-đà-bà?
- Xe loan giá chưa xếp hàng bằng hiệu lệnh.
- Thế nào là Tiên-đà-bà?

Mất tai đều quen.

Tặng lễ bái.

Sư châm trà rồi nói: Văn Thù căng buồm, Phổ Hiền cầm bánh lái, Thế Chí, Quán Âm cùng xướng hóa, giằng co Song Tuyền ngồi thiền trong chợ, ngồi thiền chẳng phải không. Thử nói: Khúc Hạ thủy thuyền hát như thế nào? La la li! La la li!

- Tập khí thế tục không trừ.

Sư thượng đường nói: “Rằm tháng giêng đêm nay, trời đất đều thành một khối, cửa Phổ Hiền mở rộng, nhưng gặp nhau không mà thấy nhau.

Bèn nói: Lỗi tại ai?

Sư thượng đường nói: Im im im! Vô thượng Bồ đề, từ đây bị lừa giết người bèn xuống tòa.

Sư thượng đường nói: Vừa đến suy nghĩ được một tấc nhân duyên mà nay đã quên rồi, lại là cây gậy nhớ được. Rồi dơ gậy lên nói: Cây gậy cũng quên rồi bèn động gậy xuống nói: Cùng hố đất không khác.

Sư thượng đường nêu: Cảnh Thanh hỏi Huyền Sa: Kẻ học này mới vào tông lâm, từng thỉnh Sư đề tiếp!

Huyền Sa nói: Có nằm nghe tiếng nước khe suối không?

Cảnh Thanh: Nghe

Huyền Sa nói: Từ đây mà vào.

Sư nói: Quả là vào được, mặc tình bốn phương tám hướng.

Nếu chưa như vậy thì không được lìa ở đây.

Tạ Điển tòa, Sư thượng đường nói: Dây tiền nhỏ xâu dây giếng lớn, hằng ngày phải dùng sọt tre, gáo gỗ. Tuy nhiên phá dụng cụ gia đình, ứng dụng hành vi có chỗ nhầm.

Nam bắc đông tây nước rượu không dính.

Mùa Đông đến, Sư thượng đường nói: Thiên tử trẻ tuổi, ngày này kẻ sĩ lễ bái bên ngoài rừng suối, ca dao trông xa. Vạn tuế, vạn tuế Sư xuống tòa.

Có một đạo cô vào núi lễ bái thỉnh Sư thượng đường nói. “Đạo khả đạo phi thường đạo” thật đáng buồn cười, Hằng Nga một đêm thêu uyên ương. Biết cầm kim vàng trình khéo léo, sẽ sánh cùng con cháu Huỳnh Mai, làm sao vụng về được. Ngày nay mọi người miệng nói trác

nha.

Hỏi: Con rùa gọi là ba ba Tứ Diện ngày nay cùng anh quyết định. Bày tuyết như thế, oan gia, oan gia, chớ thè lưỡi phải trái.

THÁI BÌNH NGŨ LỤC

Tham học Thanh Viễn biên tập.

Ngày Sư vào viện, tặng hỏi:

Viễn biệt Song Tuyền đến chúng thiền. Một câu vào cửa xin Sư nêu lên.

Sư nói: Cũng đợi nhất nhất nhìn qua, núi mát như thế, người đi đường xa dừng nghỉ, chỉ cần đốt nén hương này là thấy Sư.

Sư quát: Nói cũng không lãnh hội.

Người học nói: Sáng nay đích thân thấy mặt, đầu mỗi hơn nghe danh.

Sư nói: Giống như tự thì thâm.

Hỏi: Thế nào là cảnh Thái Bình?

Những tầng bảo tháp nhô lên chọc thủng trời, muôn gốc tùng cao lạnh khắp nơi.

Thế nào là người trong cảnh?

Nhàn rồi cầm kinh đứng dưới gốc tùng, cười hỏi khách từ đâu tới.

Nhân cảnh xin nhờ Sư chỉ bày, việc Tông Thừa từ xưa giờ như thế nào?

- Phải tin thành quách phương dưới gôn, quả nhiên chuông khánh tiếp sinh ca.

- Thế nào là Phật?

- Bày ngược đi chân không.

- Thế nào là pháp?

- Tha tội không buông thả.

- Thế nào là tăng?

Trên thuyền Tạ Tam Lang (Huyền Sa Sư Bị) đang câu cá bèn nói: Ta vốn không tâm mong câu. Nay Bảo Tạng này tự nhiên đến.

Vật quý thế gian có thể biến cung làm phong phú.

Một vật quý này có thể chuyển phàm thành thánh. Thử nghĩ: Nay là phàm hay thánh? Thái Bình đạo luôn không phải, vì sao dưa đắng cả rễ đắng, dưa ngọt cả dây ngọt.

Sư thượng đường nói: Đạt Ma không đầu mối Thiếu Lâm xây mặt vào vách. Nhị Tổ chặt cánh tay. Cả đời uất ức cây hoàng bá tìm tòi cây

mộc mật. Ngày nay Thái Bình hai mắt đen như sơn. Mũi tên thần của Lý Quảng là ai trúng đích.

Sư thượng đường nói: Mười phương chư Phật, sáu đời Tổ Sư, thiện tri thức trong thiên hạ đều đồng cái lưới này. Nếu biết được cái lưới này mới hiểu được Đại thoát không.

Sư bèn nói: Dưới núi đất đai là Phật, cây cỏ tông lâm là Phật. Nếu chưa biết được cái lưới này chỉ thành Tiểu thoát không, tự dối đi. Sáng hôm sau lại có việc ở đây. Thái Bình sao nói chuyện. Còn có chỗ thật không?

Tự nói: Có

- Thế nào là chỗ thật?

Về tăng đường uống trà đi.

Sư thượng đường, tăng hỏi: Thế nào là khách trong khách?

- Vui ít sân nhiều.

- Thế nào là chủ trong khách?

Truyền đạt ngôn ngữ.

Thế nào là khách trong chủ?

Chung chén với em gái.

Thế nào là chủ trong chủ?

Một lời mới phát ra khỏi miệng, trên đất đầy tơ lụa, bèn nói: Cận ngày viện thái bình, thiền hòa nhiều tụ tán, tham thiền lão bà ăn lúa thóc, tri Sự không chiếu cố, chủ nhân ít phương tiện, tuy không có chất bổ, cũng phải nuốt từ từ.

Từ giả Trang chủ, Sư thượng đường nói: Một không làm, hai không nghĩ. Không chỗ phong lưu, cũng phong lưu, nếu cần công tư làm việc cứu giúp con trâu trắng lồ lộ.

Sư thượng đường nói: Vật này trên chống trời dưới chống đất, Hoàn thủy làm miệng, Hoàn sơn làm mũi, Thái Bình lui thân ba bước, cho các ông thở ra.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Ngưu đầu chưa thấy Tứ Tổ là thế nào?

- Trên đầu đội nhiều dây.

- Sau khi thấy thì thế nào?

- Thanh bố cản trước.

- Chưa thấy Tứ Tổ vì sao trăm chim ngậm hoa dâng cúng?

- Giàu sang là Sự ham muốn của con người.

- Sau khi thấy sao trăm chim không ngậm hoa dâng cúng?

- Bần tiện là điều mọi người ghét.

Bèn nói:

Hai mươi tám Tổ Tây Thiên cũng nói vậy. Sáu Tổ Trung Quốc cũng nói vậy, Lão Hòa thượng trong thiên hạ cũng nói thế. Riêng có Thái Bình không nói thế. Vì sao ít không dịch được số đông. Thử nghĩ cuối cùng làm sao khéo múa, phải biết phá khắp, ba đại phải là mọi người thúc giục.

Sư thượng đường nói: Trên là trời, dưới là đất, Nam Bắc Đông Tây vẫn là vị trí, Thích Ca đùa tinh hồn, Đạt Ma kiêng kỵ nhiều. Bỗng có người ra nói: Hòa thượng cúi nghe nhưng hướng đến y nói chỉ cần ném gói dẫn ngọc.

Sư thượng đường nói: Sơn tăng ngày nay lấy hết sơn hà đại địa làm vàng ròng. Làm cho hữu tình vô tình đều thành Phật. Sau đó, Thái Bình không vào giữ xã tắc. Vì sao tranh đấu không đủ nhường Sư thượng đường nói: Thái Bình không hiểu thiền, trước đây một mặt đi bề ngoài, ngày ba mươi tháng chạp dành được một cái miệng. Thử nói cái gì miệng Thái Bình. Tự nói ngậm miệng cũng không biết.

Sư thượng đường nêu: Bảo Thọ làm khi có nhiệm vụ vào chợ búa xin tiền cho chúng tăng (như phở) thấy hai người cãi nhau. một người lấy tay đánh một cái nói: “Ông có mặt mũi không?”. Bảo Thọ nhân đó mà được ngộ. Nếu người ở đây biết cứu cánh có thể gọi là công bạn tư bạn. Đại chúng! nghe lấy một tụng, rất diệu rất diệu, ở đây biết tánh mạng, kéo mũi cho một vả lúc ấy là đánh đúng.

Sư thượng đường nói: Bờ Thái Bình mệnh mang, Sự Sự đều đi qua như thế ba mươi năm, có người khen ngợi. Thử nói: Khen cái gì hay cái bờ mệnh mộng.

Sư thượng đường nêu: Trong Kinh giáo nói: Giả Sử đầy thế gian đều như Xá Lợi Phật, suy nghĩ cùng đo lường, cũng không thể biết. Nhà nạp tăng tâm thương, vái chào Thích Ca, không bái Di Lặc là hiểu trí Phật hay không hiểu trí Phật?

Trong chúng có thì có chỉ là chôn nanh dấu vuốt, Thái Bình có chỗ thấy, không tiếc lời nói và bất chấp bị trừng phạt. Đợi có người hỏi sẽ nói toạc ra cho hiểu.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là Đoạt nhân không đoạt cảnh?

- Gió thu thổi sông Vị, lá rụng đầy Trường An.
- Thế nào là Đoạt cảnh không đoạt nhân?
- Trên đường gặp nữa người là tăng.
- Thế nào là nhân cảnh đều không đoạt?

- Vợ nhỏ chèo thuyền nhẹ, tiếng ca theo dòng sông.
- Thế nào là nhân cảnh đều đoạt?
- Trên không có trăng, ngàn cửa đóng.
- Đường lớn không người riêng tự đi.

Bèn nói: Mấy ngày lại đây liên miên nước lớn, chỗ đến đều có Tồn thương, một giọt nước Tào Khê đầy khắp nhân gian. Nạn tăng vừa hết mũi trời xa. Thử nghĩ danh tự đã đồng vì sao Tồn hại, lợi ích khác nhau?

- Ai biết khói sóng xa, chớ có thích nghĩ bàn.

Sư thượng đường nói: Một lá rơi đầy trời thu, một trần khởi, đại đại tóm râu. Râu tức không phải không có người nào, tự tay mình bẻ quế nhỏ gốc trong cung trăng năm Sừng con rồng đen dưới đáy biển.

Sư thượng đường nói: Dúm đất làm vàng còn dễ hơn biến vàng thành đất thì khó. Chuyển phàm thành thánh còn dễ. Chuyển thánh thành phàm rất khó. Cớ sao ai chịu khuất phục tôn đến ty. Thử nói: Một câu không phàm không thánh là gì?

Bèn nói: Không được dạy phá hoại nam nữ nhà người. Sư thượng đường nêu: Tam Tổ thấy Nhi Tổ lễ bái.

Hỏi rằng: Xin Sư sám tội.

Nhi Tổ nói: Dem tội đến đây cho người sám.

Tam Tổ nói: Con tìm tội không được.

Nhi Tổ nói: Ta sám tội cho ông rồi.

Nhân đó mà thành một tụng:

Cử tự đại chúng

Vô khổng địch tử điệp phách bản

Ngũ âm lục luật giai phổ biến

Thời nhân bất thức hoàng phiên xước

Tiểu đạo nông gia đẳng bữu diện.

Sư thượng đường nói: Nghe cạn ngộ sâu, nghe sâu không ngộ. Sao có thể được, sao có thể được! Cúng Phật không phải nhiều hương.

Sư thượng đường nói: Mở mắt là ngày, nhắm mắt là đêm, quét người nói Bát Nhã: Kim Sắc Đầu đà không vào bảo xả.

Sư thượng đường nêu: Phong Huyệt nói: Nếu lập một trần, quốc gia hưng thịnh, ông già quê buồn bã. Không lập một trần, quốc gia diệt vong, lão quê cất tiếng hát ca.

Thái Bình thì không như vậy. Nếu lập một trần, trước pháp đường cỏ sâu một trượng. Không lập một trần lụa gấm thêu hoa. Sao cũng thấy đạo. chín lần chín là tám mươi một. Kể cùng thọ tội xong mới suy tính

đuổi chân mắt, muối trùng rấn, bò chết ra.

Sư thượng đường nhân có tuyết, nêu Tăng hỏi Vân Môn: Không khởi một niệm, thì có lỗi không?

- Núi Tu Đi.

Sư nói: Có khi hỏi Sư tăng hoặc dơ một ngón tay, hoặc tiến tới một bước, hoặc hét một cái, hoặc vẫy tay rồi đi. Thượng tòa chưa có. Vì sao Thái Bình chưa từng đến hai, ba tháng đổ xuống một trận tuyết có người đến ông, nếu nay có người nào ra nói, lão Hòa thượng chớ bầy điên tám đảo, thấy nay xuống cũng không phải, bèn xoè tay nói: Xong.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Hoa sen khi chưa ra khỏi nước thì thế nào?

- Ở trong bùn.

- Sau khi ra khỏi nước thì thế nào?

- Ở trên nước.

Hỏi: Vương tử khi chưa lên ngôi Cửu ngũ thì thế nào?

- Gặp người phần nhiều hỏi đường.

Chính thức lên ngôi Cửu ngũ thì thế nào?

- Thiên hạ thái bình.

Sau khi lên ngôi Cửu ngũ thì thế nào?

- Ai luận bàn tốt xấu.

Bèn nói: Cuối cùng rất ân cần.

Nhà nông theo chỗ mới, trong đại thiên sa giới. Không tránh khỏi người này. Hãy nói: Cái nào là người trong đó đi chỗ hết rậm rạp là núi xanh, người lại ở ngoài núi xanh.

Sư thượng đường nêu: Vân Môn nói: Trên đất bằng người chết vô số. Người ra được rừng gai là tài giỏi.

Khi ấy có tăng nói: Thế thì Đệ Nhất tòa trong lòng tăng đường có ưu điểm?

Vân Môn nói: Tô rô, tô rô.

Thái Bình thì không như vậy, kẻ trượng phu trên đất bằng, ngồi được trong rừng gai là tài giỏi. Vì sao?

Bèn nói: Hợp cách.

Sư thượng đường nói: Đó là người đã biến không gian trống rỗng thành tấm giấy vẽ, sóng biển thành bình mực và núi Tu-di thành cây cọ rồi viết năm chữ: “Tổ Sư Tây lai ý” Thái Bình sẽ xuống tòa và trải tọa cụ lễ bái làm thầy. Nếu viết không được thì Phật pháp không linh nghiệm, có không? Có không? Sư liền xuống tòa.

Đại chúng giải tán, Sư lớn tiếng gọi: Thị giả!

Thị giả đáp: Dạ

Thu lấy tọa cụ. Lại hỏi Thị giả: Lại thu được tọa cụ không?

Thị giả đưa tọa cụ lên.

Ta sớm biết ông như thế!

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Khi Phật chưa xuất thế thì như thế nào?

- Ngu nhiều không bằng ngu ít.

- Sau khi xuất thế thì thế nào?

Ngu ít không bằng ngu nhiều.

Bèn nói: Vào ruộng hoang không chọn, tiện tay ngắt cọng cỏ, không biết vợ đại ca vốn là tẩu tẩu. Trịnh Châu ra con ngỗng, Thanh Châu ra trái táo lớn, vô sự khăn đơn hạ xuống, mỗi người theo đầu cần.

Sư thượng đường nói:

Hôm qua Sơn tăng này vào thành thấy một rạp tuồng múa rối nên đến gần xem. Hoặc thấy nghiêm trang kỳ đặc, hoặc thấy xấu xa ghê gớm, chuyển động đi đứng nằm ngồi, xanh vàng đỏ trắng, nhất nhất đều xem hết. Nhìn kỹ lại thì sau tấm vải che màu xanh có người. Sơn tăng ta không nhìn được cười, hỏi: “Xin cho hỏi quý tánh cao danh của người?”

Người đó nói: “Lão Hòa thượng cứ xem là được, hỏi tên họ là gì?”

Đại chúng! Sơn tăng bị một câu của ông ta mà không có lời lẽ nào để đáp lại. Vậy ai là người vì Sơn tăng mà nói được không?

Sư thượng đường nói: Có muốn nói mạn, không muốn nói lạt. Thái Bình nghe nói, bĩu môi rồi xuống tòa. Sư thượng đường nói: “Thần thông diệu dụng không thiếu mấy may. Chung trên nhân phần vì sao lại lo đầu đầu. Đất nhiều thì Phật to, nước dâng thì thuyền lên”.

Sư thượng đường nói: “Một mặt trăng hiện khắp các sông”.

Tất cả trăng trong nước đều nhiếp vào một mặt trăng, hay thay lời nói này. Có thể gọi là đắp không thành, vẽ không xong. Canh ba hôm qua sáng như ban ngày.

Tạ điển tọa, Sư thượng đường nói: Biến sống thành chín tuy nhiên dễ, các miệng điều hòa chuyển thấy khó, mạn lạt nếu biết đúng vị, tự nhiên đối no không liên can đến người.

Sư thượng đường dơ gậy lên nói: Hôm qua canh ba mộng thấy cây gậy, dạy ta một mảnh thiền, nói với ta.

Hòa thượng sáng ngày mai thượng đường nêu giống đại chúng.

Hôm qua trên gấm thêm hoa. Ngày nay chân bước lên đất thật. Hãy xem sáng nay nói cái gì là ý Tổ Sư từ Ấn Độ sang nhớ lại ông già mặt vàng đối nói Linh Sơn thọ ký, dù đất đai sông núi đều mượn lỗ mũi của ta để thở không bằng thân tâm cởi mở. Tự nhiên nhân lễ nghĩa trí, vì Tăng qua đời mà hỏa thiêu Sư đưa lửa lên nói: Tứ đại hỏa phong tương trợ nhau nhưng trái nhau. Lúc ấy thời tiết theo duyên tự tại. Ngày kế vì một Tăng cầm lửa đưa lên nói: “Hôm qua cũng thế, !Ngày nay cũng thế!” Thử nghĩ hôm qua đúng hay ngày hôm nay đúng. Nói vì sao đúng và vì sao không đúng. Ông xem cái gì là sắc lửa?

Sư thượng đường nói: Sáng nay rằm tháng giêng mọi người cùng gặp nhau, mầm lúa non lớn lên, từng hạt ngậm Sữa cỏ hay chẳng phải cỏ đều nhờ gió xuân thổi.

Thứ Trụ Hải Hội Ngũ Lục

Tham Học Cảnh Thuần biên tập.

Sư vào viện, ngày khai đường, tuyên số xong bèn nói: Lá số một lúc đọc xong, nếu là đủ mắt Kim Cang, đầu cần trọng nói kệ ngôn. Tuy như vậy, việc không phải một bề, Bền thẳng tòa niệm hương xong. Tứ Diện bạch chùy nói: Những vị kiệt xuất trong pháp hội, nên quán đệ nhất nghĩa.

Sư nói: Vàng nhọn quen làm bằng đạo Tổ, roi sắt phần nhiều hận không thù, chớ có nạp tăng không đoái nguy vong, ra đây gặp nhau

Tăng hỏi: Lệnh Tổ sai làm dưới núi Bạch Vân. Thế nào là Lệnh Tổ?

Sư nói: Một, hai, ba, bốn, năm.

Người học hỏi: Như thế là hôm qua thái bình sáng, nay hải hội.

Cao Sư Tăng.

Hỏi: Ngày trước vì mưa dầm đi

Nay tạnh khiến chúng đến

Tiêu hiền đến dưới tòa

Xin chấn một tiếng sấm.

Sư nói: Ông còn nghe không?

“Phong tống hảo vân quy bích động

Thủy triều thương hải trợ ba đào”

(Gió đưa mây lành về động xanh

Thủy triều biển xanh trợ ba đào)

Sư nói: Biết tâm có mấy người?

Người học nói: Hàn Sơn thường vỗ tay.

Thập Đắc luôn ân cần

Sư nói: Sẽ gọi không người?

Người học: Không được đàn áp lương thiện là hèn

Sư nói: Hãy lễ bái đi.

Bèn nói: Câu hỏi hãy thôi.

Đệ nhất nghĩa vừa đến, nếu đối với Tứ Diện đánh một chùy tiến cử, thì ngàn Thánh không thể gần. Tổ Sư nói không đến.

Tác giả trong thiên hạ khoan tay quy hàng vì sao. Huống gì Đệ nhất nghĩa xưa nay thanh tịnh không bị nhiễm trần, làm sao nói được, chỉ có đồng đạo mới biết được. Ngày nay cởi mở một phen, xây dựng giáo hóa trong tông môn.

Thông qua lời nói mà lãnh hội, do đó mà noi theo dấu chân của tiên thánh, nêu cao Tổ lệnh, xứng đáng làm mô phạm cho hậu học, Kiến lập Tông phong nếu chẳng phải đương nhân thì làm sao có thể truyền trao được.

Sư bèn nói: Bày tội lỗi xong, không thể rõ ràng không như vậy. Nên Sư đưa một kệ tụng giống đại chúng:

*“Nhật hoãn phong hòa hoa chánh khải
Thất trùng sơn tỏa Bạch Vân lai Phiên
tư thành bố phần hoa xứ
Hựu xuất tùng môn bộ nhất hồi”.*

(Mặt trời ấm gió hòa hoa đang nở, bảy lớp núi tan mây trắng, nghĩ lại nơi phần hoa đô thị, lại ra từ cửa một bước ra cửa tùng trở về). Sư ở Thái Bình nhận sớ, nêu lên dạy chúng: Hãy hiểu như thế đi! Sớm là gã đần độn. Sao cũng như nường vào nói năm ngàn bốn mươi tám quyển, đâu phải là lời nói sao? Nếu không nhờ lời nói thì làm sao phân biệt được, xin Duy Na nêu ra rõ ràng. Sư đọc sớ rồi thẳng tòa nói: Lệnh Tổ đang thi hành quét sạch mười phương, trong đó có người nào không tiếc tánh mạng chẳng? Ra đây cùng lão Tăng gặp nhau.

Khi ấy có tăng bước ra nói: Ngày tháng dễ thấy, việc tốt khó gặp.

Sư nói: Làm cho người nghi.

Hỏi: Ông nêu đã đến Sư nay nhận. Tổ Sư Tây Lai ý xin nêu.

Sư nói: Mây từ rồng gió từ cọp

Người trời đã được nghe chân đế, còn có việc mới lạ không?

- Có.

Thế nào là việc mới?

Hỏi: Trưởng Lão Bạch Vân Thiên Sư Thái Bình, trong đó trung gian chưa rõ phân biệt thế nào?

Sư: Ông thử định đúng xem.

Người học hỏi: Chẳng phải là trăng không đến đi, bóng trăng hiện trên ngàn sông.

Sư nói: Mặc tình khoan rùa đập ngói.

Bèn nói: Pháp không riêng khởi, nương cảnh mới sinh.

Gương sáng ngay đài xấu tốt tự hiện

Tham lâu thượng sĩ ngay lời biết trở về

Người sau mới phải cẩn thận.

Vì vậy, cổ nhân nói: Pháp không đến đi không động chuyển, liền thành Đức Sơn nêu bài tụng giống đại chúng:

“Xúc mục quang minh xít xít đoạn

Kỳ trung na cá biện sơ thân

Kỳ viên chi thượng thiên hoa tú

Nhất độ phân phân nhất độ hương”.

(Chạm mắt ánh sáng quét sạch khắp nơi. Trong đó phân biệt được thân sơ, Kỳ viên Ngàn đóa hoa đẹp trên cành, một lần tỏa hương hương thơm một lần xuân).

Sư thượng đường: Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

Sư nói: Thái tử Tất-đạt-đa.

Người học hỏi: Khi vượt thành thế nào?

Sư nói: Tự có Tứ Thiên Vương ở.

Người học hỏi: Đến Tuyết sơn thế nào?

Sư nói: Cỏ lau xuyên gối, Tổ chim trên đỉnh.

Người học: Khổ nỗi chưa phải chỗ của người học an thân.

Sư quát: Lẽ bái rồi lui đi.

Bèn nói:

Trời đất là lò lớn

Nung nấu mạnh và yếu

Đại đạo vốn không nguồn gốc

Cuốn mở do chìa khóa

Đường Phạm Thánh lộ thần nhiên

Mỗi người tự xem mutu lược.

Từ giả thủ tòa Sư thượng đường nói: Đập vỡ hạt quả đào, thấy được nhân trong đó, vuốt sạch râu rồng được gặp cái quý báu đó.

Tuy vậy, cũng chưa phải là tay giỏi.

Hoàng Đế mất hạt ngọc huyền nơi dòng xích thủy.

Dùng trí tìm nó không được.

Dùng xa lìa nó mà chưa tìm được.

Sử dụng Sự khế hợp mà tìm nó cũng không được. Bèn sai Vãng Tượng. Dù vãng Tượng tìm được cũng chưa phải tay giỏi. Sao giống với đại chúng hôm nay.

Đồng sai một việc chung tha người. Tuy vậy, cũng chỉ được một nữa.

Sư thượng đường nêu: Vĩnh gia nói: Lấy không được, bỏ không được. Không lấy không bỏ cũng không được.

Tổ Sư nói: Không phải tâm không phải vật không phải Phật. Đại chúng hãy nói: Là cái gì?

Bèn nói: Đến tận đất Giang Ngô cách bờ, vượt qua nhiều núi.

Kiết hạ, Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là cảnh Bạch Vân?

Sư nói: Bấy lớp núi chặn đứng nước chảy.

Người học hỏi: Thế nào là người trong cảnh?

Sư nói: Đến một ngàn đi một vạn.

- Con người và cảnh xin Sư chỉ dạy.

- Hưởng thượng tông thừa lại thế nào?

Sư nói: Đổ mặt không bằng nói thẳng.

Bèn nói: Hạ này ở Bạch Vân. Thiên nhân bổng tụ hội trong Bạch Vân ba tháng chín tuần. Tôn ty nương vào nhau. Cháo cơm cùng trà nước. Tinh thô tùy nhân nại. Theo ý học kinh Sư. Mặc tình hành Tam muội. Tất cả đều xuất gia. Buông bỏ giáo lý hết Sức cạn cợt.

Sư thượng đường nói: Hôm qua có một tặc nhân duyên. Suy nghĩ nêu giống đại chúng, hơn nữa Lão tăng quên việc lớn, tạm thời suy nghĩ không ra, Sư bèn trầm ngâm thật lâu rồi nói:

- Quên mất cũng quên mất.

Lại nói: Trong giáo có một đạo chân ngôn gọi là Thông Minh vương. Có người nghĩ: Quên tức là nhớ.

Sư bèn nói: Ân a lộ lạc kế sa bà ha.

Rồi vỗ tay cười nói lớn: Nhớ được cũng nhớ được.

Tìm Phật không thấy Phật, kiếm Tổ không thấy Tổ.

Dưa ngọt cành cũng ngọt, dưa đắng rễ cũng đắng. Sư xuống tòa.

Giải hạ, Sư thượng đường nói: Một trần khởi tóm thâu đại địa, một chiếc lá rụng thiên hạ biết là mùa thu, chỗ gió vàng lay động, đế mèn ngâm răn nhắc bên thềm. Khi Sương đẹp ngọc rơi, dẫn ve kêu giữa rừng, khói xa bến sông lạ, từng đàn cò trắng tranh bay, tuyết bích núi nhọn nguy hiểm, khắp nơi vượn đua nhau hú.

Lại thấy ngư phủ nâng mái chèo tiêu phu ca, thường nghe tiếng sáo mục đồng thổi, một cánh buồm đi lẻ loi khách mơ mộng, có thể phát

huy Tổ đạo kiến lập tông phong, chín tuần không lường uống công phu trăm kiếp đang dùng bây giờ. Thông qua lời nói mà giao lưu mà lãnh hội như thế thì nạp tử châu mày. Chẳng nghe nói: Một trần không lập mới trở về nhà, nếu còn mảy may thì chẳng phải là quyến thuộc.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thấy đến lại ngắt đi thì thế nào?

Mỗi người tự giữ lấy cương giới.

Lại hỏi: Thấy đến lại ngắt đi thế nào?

Sư nói: Chạm nhằm lỗ mũi của ông.

Cám ơn Sư đáp lời

Sư nói: Buông.

Bền nói: Cổ nhân nói: Thế nào là Bất động tôn?

Sáng đến Tây Thiên chiều về Trung Quốc. Đại chúng có là động mà không động, không động mà không động? Chỉ là liền là chỗ thấy của Bạch Vân.

Về Quận Trung, Sư thượng đường nói: Trên thuyền công không tán thường thường việc không đồng, sáng qua trong thành quách ngày nay ở Bạch Vân. Thử nói Bất động tôn ở chỗ nào?

Tự nói: Khi như cái túi bể lò rền, khiến người dễ thương.

Từ xuất duyên giáo hóa trở về. Sư thượng đường nói: Viện hải hội Bạch Vân, đầy đủ củi nước, chỉ thiếu mè và lúa.

Mọi người đều thấy hết, đích thân giáo hóa đàn na, thông suốt tức là A-la-hán và nhìn xa lòng đại từ bi, nhất nhất chiêm ngưỡng mặt Phật Đại Chúng! Thân Phật đầy khắp pháp giới. Tạm xem như thế? Ta nói không cách một tuyến đường.

Sư thượng đường nói: May thay không một Sự việc, hành cước phải tham thiền, lại bị thiền não hại, không thấu cửa Tổ Sư.

Sao là ý Tổ Sư, đem lửa đến chuồng trâu.

Sư thượng đường nói: Ta có một cái chổi, quét sạch tuyết ở Tuyết Sơn. Ta có một cái miệng, việc đến không thể nói.

Ta có một cặp mắt, con mù che con loà, mặc ý cuộc đời qua. Rùa đến gọi là ba ba, xử thể học làm người, uống nước phải phòng nghẹn, Ngưỡng Sơn nói: Hai miệng một không lưỡi, người bốn biển năm hồ, liếc hay không liếc.

Sư thượng đường nêu: Tụng Linh Vân ngộ hoa đào rằng:

“Tam thập niên lai tâm kiếm khách

Kỷ hồi lạc điệp hựu trừu chi

Tự tùng nhất kiến đào hoa hậu

Trực chí như kim cánh bất nghi!

*(Ba chục năm tìm kiếm uống thôi
Mấy phen lá rụng lại đâm chồi
Từ khi chợt thấy hoa đào nở
Nghĩ hoặc như nay dứt sạch rồi).*

Huyền Sa nói: “Hay thì thật là hay nhưng dám bảo đảm là lão huynh còn chưa triệt ngộ”.

Sư nói: Nói cái gì là xác đáng phải tham ba mươi năm mới được.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là Phật?

- Cầu độc mộc.

Làm sao hướng đến?

Dép cói mạnh mẽ.

Bèn nói: May thay có thể sống riêng.

Cang địa học tham hỏi: Đã vậy tham được, chưa tránh khỏi buồn trong bụng, buồn tức buồn nhà mình, khó tức khó nhà mình. Phật Tổ sinh oan gia. Hãy cùng với chùy một trận. Thử nghĩ: Phật Tổ lỗi chỗ nào? Nếu ai hiểu được cho ông có một con mắt.

Đồng Thọ Quách Trạch thỉnh Sư thượng đường nói: Đồng Lâm Quách bàn luận việc gia môn may mắn ăn bổng lộc tánh thích an tĩnh, Tông ta ôn lương như viên ngọc đẹp, ban sơ thỉnh chư sơn cúng dường trai tăng để gieo trồng phước lớn, hai trưởng lão cùng nói chuyện huyền bí. Nhắm tháng hai Dương Hòa. Nai khát lấy băng ở khe làm nước uống, vượn rừng kêu khóc trên cây Sương thành khói, trên đường mai vàng nhiều tri kỷ, ngày nay cùng cưỡi thuyền Bát Nhã, cưỡi thuyền tức không vô.

Thử nghĩ: Nói việc gì? Hạnh ngộ ba xuân sáng đẹp. Nhân đi không ngại tay chèo, la la li, la la li.

Bèn vỗ tay cưỡi lớn nói: Đây là khúc điệu vạn niên hoan sao?

Sư thượng đường Tháng hai mùa xuân sắp quá mưa, gọi nhau đồng thưởng ngoạn, gần ngày thanh minh, trăm hoa đua nở, hoặc trên đỉnh Bạch Vân, hoặc dạo bờ Xích Thủy. Nơi hoang vắng đầy mộ người, bên đường đầy kẻ say, nửa cười nửa khóc, chân thành tán thán. Người người bảo ta tiết lậu cơ trời, cẩn thận rõ ràng cùng phê phán. Hãy xem thiên khách Ngũ Hồ không coi thường lời dạy, nhớ lấy công án sáng nay.

Sư thượng đường nêu:

Triệu Châu hỏi Bà Tử: Đi đâu?

Bà Tử đáp: Ăn trộm măng của Triệu Châu.

Triệu Châu hỏi: Gặp Triệu Châu thì thế nào?

Bà Tử liền vỗ hai tay.

Triệu Châu liền thôi.

Sư nói: Triệu Châu thôi đi, không biết trong chúng bàn luận thế nào? Bạch Vân cũng phải lộ tin tức, quý nhất là mọi người cùng biết.

Tuy Bà Tử thực hành chánh lệnh, một đời không xong. Triệu Châu bị đánh hai cú, gãy răng cửa, Bà Tử có thể nói đi đường một thân nhẹ tợ như lá. Triệu Châu cao danh thiên cổ trọng như núi.

Sư thượng đường nói, Tăng hỏi Vân Môn: Thế nào là giáo pháp một đời?

Vân Môn nói: Lời nói đúng.

Sư nói: Lời nói đúng nắm hết năm ngàn bốn mươi sáu. Hoa gió trắng tuyết mặc lưu truyền, sau nào kim cang thêm sắt chưa luyện.

Thí chủ thỉnh Sư thượng đường nói: Đạo Ngô và Tâm Nguyên xuống núi viếng điếu.

Nguyên chỉ quan tài hỏi: Sống ư? Chết ư?

Ngô nói: Sống cũng không nói, chết cũng không nói.

- Vì sao không nói?

- Không nói không nói.

Quay về đến giữa đường Nguyên nói: Hòa thượng phải nói cho con, nếu không nói thì con đánh Hòa thượng.

Ngô nói: Đánh thì cứ đánh, nói thì không nói.

Nguyên bèn đánh. Về đến viện Đạo Ngô ra bảo Nguyên ẩn đi. Bạch Vân ngày này tức giận không cam, phải cần quét sạch công án nói: Ngô thứ nhất không biết làm chủ với thân, thứ hai không thể tùy cơ nhập tục. Lúc ấy đợi Nguyên hỏi: “Là sống ư? Chết ư?” mới trả lời: “Đợi về viện ta sẽ nói cho ông nghe”.

Lúc đó nếu nói được, kẻ lạnh lợi đồng được.

Đại tiểu Đạo Ngô Hòa thượng, lại tránh được một quả đấm.

Có con mắt xem cẩn thận.

Giải hạ Sư thượng đường nói:

Cửu tuần tam cá nguyệt

Đàn chỉ miết nhiên gian

Man giả trực nhiên mãn

Nhàn giả trực nhiên nhàn

Sự Sự vô cùng tận

Thiên cổ Bạch Vân sơn.

(Chín tuần ba tháng, thấm thoát qua mau, người bận mãi miết bận, người nhàn vẫn nhàn, Sự Sự vô cùng tận, núi Bạch Vân Thiên Cổ).

Sư thượng đường nêu: Một hôm trong chùa chư Tăng đang bỗ củi.

Vân Môn ném xuống một thanh củi bảo: Toàn bộ lời dạy trong Kinh Phật chỉ nói cái này.

Sư nói: Đại tiểu Vân Môn chú thích sai. Lúc ấy Lão tăng nếu thấy sẽ nói với y, chỗ phổ thỉnh không được bữa bái. Nếu kiểm điểm được thì khỏi cho ông phổ thỉnh.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là trước chiếu sau dụng?

Sư nói: Vua nói như tợ.

Người học hỏi: Thế nào là trước dụng sau chiếu?

Sư nói: Ảnh hưởng ra như sợi lớn.

Người học nói: Thế nào là chiếu dụng đồng thời?

Sư nói: Đưa cái cày xe lên, ngậy ngô nên mất uy.

Người học hỏi: Thế nào là chiếu dụng không đồng thời?

Vàng đem thử lửa.

Bền nêu: Tăng hỏi Thủ sơn: “Thế nào là Phật?”

Vợ trẻ cưới lừa chồng dẫn dắt. Đại chúng chớ hỏi vợ chồng, khỏi phiền ba tra trên đường, gặp cơm ăn cơm, gặp trà uống trà, đồng môn ra vào oan gia nhiều đời.

Sư thượng đường tăng hỏi: Thế nào là việc Lâm Tế?

Sư nói: Ngũ nghịch nghe sấm.

- Thế nào là việc Vân Môn?

- Cờ đổ rợp trời.

- Thế nào là việc Tào Động?

- Đưa thư không đến nhà.

- Thế nào là việc Quy Ngưỡng?

Bia hư để ngang đường cũ.

Tăng lễ bái.

Sư nói: Sao không hỏi việc của tông Pháp Nhãn?

Người học nói: Xin để dành cho Hòa thượng.

Sư nói: Kẻ đi tuần trở thành tội phạm.

Bền nói: Hiểu tức việc đồng một nhà, không hiểu thì ngàn sai vạn biệt một nửa ăn bùn ăn đất, một nửa ăn lúa ăn mè, hoặc tức hàng long phục hổ, hoặc mò hến, mò tôm.

Hòa Sơn chỉ biết đánh trống, bí ma một bề kích xoa, đây là một trò cười trên sân khấu, đều nhân niêm hoa vi tiếu.

Bạch Vân một lũ láo nháo, thuận gió tung đất tung cát. Nếu không tấm lòng này, làm sao áo gấm trở về nhà. Thử nghĩ một câu áo gấm trở về nhà là nói gì? Người vinh hoa ngày nay không biết trước mười năm là một ngày sống.

Sư thượng đường nói: Chỉ biết ăn trái cây, mặc dù cây cong xanh không biết cây cong, đâu biết ăn trái quả, không qua cửa Tổ Sư, làm sao biết đối địch sinh tử. Thế nào là cửa Tổ Sư? Niêm tức đại Vân Sơn.

Sư thượng đường nói: Một bề đi như thế, đường đứt ít người, một bề làm sao đến, cô phụ Tiên thánh, bỏ hai đường này, Tổ Phật không thể gằn, giả sử với Bạch Vân, cùng sinh cùng tử, cũng chưa xứng với cuộc đời, đâu cũng là chim phượng hoàng, không phải chim của nhân gian, không phải Ngô đồng thể không chịu đạu.

Sư thượng đường nêu: Pháp Nhãn nói: Biết được quả cam khắp nơi có thừa.

Vân Môn nói: Biết được quả cam trời đất khác hẳn.

Sư nói: Hai người này một người qua thuyền, một người qua sông nếu kiếm điểm ra được thì cho ông có chánh Pháp Nhãn.

Sư thượng đường nói: Nhìn trời cầu tuyết đẹp, tốt lành thật khó thêm, chim bồ câu kêu trên cây tùng xanh, biến thành quạ trắng, con Tuấn mã dẫn dắt ngựa lạnh buốt.

Đăng vàng trang Sức thành hoa bạc, thép, cái gì khổ khổ khổ, bỗng nhiên biến thành mưa.

Sư đệ Thạch Đài đến Sư thượng đường, Tăng hỏi:

Thế nào là gia phong Hòa thượng?

Sư đáp: Cờ sắt trống sắt.

- Chỉ có cái này thì lại là có khác.

Sư nói: Vạch đá qua đầu xem

- Bỗng gặp khách đến làm sao mong đợi?

Gan rộng, tuỷ phượng tạm đợi khi khác.

- Khách là chủ nhân thầy của nhau.

Sư nói: Cám ơn cúng dường.

Bền nói: Tụng của Tôn Sư ngày xưa Lâm Tế ba gậy nói: Một gậy đánh ngã lầu Hoàng Hạc, một bước nhảy vọt lật ngược Châu Anh Võ, có ý khí thời thêm ý khí, không chỗ phong lưu cũng phong lưu.

Đại chúng! nếu đến cửa Bạch Vân cần phải nhờ mọi người giúp tay.

Sư thượng đường đưa nắm tay lên nói: Nếu gọi là nắm tay giống như không từng hành cước. Nếu không gọi là nắm tay đối diện lừa dối nhau. Ngoài ra thiếu một nắm tay không được.

Sau khi quên góp về, Sư thượng đường nói: Nửa tháng trời đi quên góp mắt không thấy lỗ mũi, quên mất Thiên pháp của Tổ Sư mà chỉ lượm được món đồ bỏ đi. Thử nghĩ: Đang đến chỗ nào? Một phần

dâng Thích Ca Mâu Ni Phật, một phần dâng tháp Phật Đa Bảo.

Cảm tạ thủ tọa, Sư thượng đường nói: Di Lặc nhìn không thấy, Thích Ca nói không được, làm sao sống tôn quý, hằng ngày không sai lầm, được không được, biết không biết, ba đức sáu vị, vị càng nhiều, ngàn cổ vạn cổ làm quy tắc.

Sư thượng đường, Tăng hỏi: Thế nào là Tiên Nhiên Đẳng?

- Làm người nghi.

- Thế nào là Chánh Nhiên Đẳng?

- Nhận lầm Hậu Nhiên Đẳng.

- Thế nào là Hậu Nhiên Đẳng? Một phen hổ thẹn.

Bèn nói: Mỗi tháng có mười lăm cái vô tử kiếp đến nay đều thường thường, đến Di Lặc hạ sinh chưa khỏi có ngọt có đắng. Thử nghĩ: Rốt ráo thế nào? Nam Sơn Bạch Ngạch Đại Trùng Nguyên vốn là mãnh hổ Tây Sơn.

Sư thượng đường nói: Mặt trời có thể lạnh, mặt trăng có thể nóng, chúng ma không thể hoại những chân thuyết. Đại chúng! thế nào là nói thật? Ngang ngược. Nếu tin không kịp thì Bạch Vân nói cho ông nghe.

1. Phải cần mọi người hiểu.

2. Phải Long thần biết.

Bèn đưa pháp y lên nói: Cái này mới thật màu hồng. Vừa nói là lụa đào.